

Pyrrhura Cruentata (Blauwkeelparkiet)

Een zeldzaam stukje schoonheid

Van alle Pyrrhura's is de Cruentata de grootste en zeker ook één van de mooiste. Wie het geluk heeft gehad om deze vogels eens in het echt te mogen zien zal dit zeker nooit meer vergeten. Misschien is het wel daarom dat de Cruentata ook de (tot nu toe) enige pyrrhura is die op Cites lijst 1 staat en in het wild daadwerkelijk met uitsterven is bedreigd. Gelukkig is het een soort die in de avicultuur ruim vertegenwoordigd is en zich redelijk eenvoudig voortplant. De kans dat de soort in het geheel uitsterft schat ik zodoende niet zo hoog in maar het legt de druk bij ons kwekers dus wel degelijk hoger om verstandig en professioneel met de hobby om te gaan. Laat ik eens beginnen om te proberen de Cruentata te omschrijven, iets wat vanwege de uitbundige tekening feitelijk onmogelijk is dus daarom dit keer rijkelijk geïllustreerd met foto's.

Omschrijving

De lengte van de vogel is circa 30 cm. Het voorhoofd en de schedel zijn donkergrijs tot zwart, geleidelijk verdeeld met beige/gele veren die meer naar de nek toe steeds meer aanwezig zijn. De oogstreek is vanuit de snavelbasis roodbruin die naar de oorstreek overgaat in beige/geel. De wangpartij is olijfgroen en rondom het oog bevindt zich een onbevederde grijze ring. Het oog is zwart omringd met een gele ring. De snavel is hoornkleurig tegen het zwart aan.

De borst/keelpartij is blauw overgaand naar blauwgroen aan zowel de keel als buikzijde. Vanuit de keelpartij toont zich een blauwe rand die tot in de nek de afscheiding tussen kop en lichaam vormt.



Foto 1: kopstudie Cruentata

Als we vanuit de blauwe keel/borstpartij verder naar beneden gaan dan volgt een groene buikzone die gevolgd wordt door een donkerrode buikpartij die veelal niet egaal is en verdeeld groene veren toont. Vanuit de nek naar de staart is de vogel eerst groen gevolgd door een donkerrode onderrug en stuit die naar de staartbasis weer overgaat in olijfgroen. De vleugels en vleugelzoom zijn groen met een helderrode vleugelbocht, de ondervleugels zijn olijfgroen. De grote buitenste vleugelpennen zijn blauw aan de bovenzijde en zwart/grijs aan de onderzijde. De staart is aan de bovenzijde olijfgroen en aan de onderzijde roodbruin. Poten zijn grijs en nagels grijszwart.

Tussen mannen en poppen is geen visueel onderscheid waar te nemen. Juveniele vogels zijn tot circa 2 maanden na uitvliegen te herkennen aan de lichte snavel, daarna zijn ze qua uiterlijk gelijk aan de oudervogels en hooguit nog te herkennen aan de iets rankere bouw.

Noot: de genoemde omschrijving is algemeen, per vogel kunnen er detailverschillen optreden in met name de egaalheid van de rode buikpartij, het geel bovenop de kop en rond de oren en het blauw op de keel/nek.



Foto 2: volwassen Cruentata



Foto 3: juveniel Cruentata

Verspreidingsgebied en gedrag in het wild

De Cruentata komt voor in oostelijk Brazilië, van Bahia tot het zuiden, tot noordoostelijk Sao Paulo. In het wild is hij bedreigd met uitsterven wat met name veroorzaakt is door verdwijning van de natuurlijke biotoop. De Cruentata is een echte bosvogel en hun biotoop is bijna volledig omgekapt. De schattingen lopen uiteen van 500 tot 1500 vogels in het wild, een stand die nu overigens redelijk stabiel lijkt te zijn, mede doordat de vogels opportunistisch blijken te zijn en zich nu meer richten op de vrijgekomen plantages en graan- en maïsvelden.



Foto 4: verspreidingsgebied Cruentata

De vogels leven paarsgewijs of soms in familieverband waarbij jonge nog niet geslachtsrijpe vogels bij hun ouders blijven en soms zelfs meehelpen met het opvoeden van het volgende legsel. Buiten de broedtijd leven ze in familiegroepen van zo'n 4 tot 10 vogels die zich soms uitbreiden tot meerdere familiegroepen tot wel 50 stuks groot. Ze houden zich met name op in dichte bebossing waar ze door hun schudkleuren moeilijk waar te nemen zijn. Ze zoeken met name de rijpe fruitbomen op waardoor ze al trekkend door het oerwoud relatief grote afstanden afleggen. De vogels laten zich alleen rond zonsop- en ondergang én wanneer ze verstoort wegvliegen horen. Eenmaal gevormde paren blijven bij elkaar. Het zijn vrij schuwe vogels die de nachten doorbrengen in holten van bomen. Broeden doen ze op vrij grote hoogte in holten van bomen. Gemiddeld legt de pop 4 tot 9 eieren.

Meer dan andere pyrrhura's zijn de Cruentata's gespecialiseerd in vruchten, nectar en bloesems, de vergelijking kan hier zeker gemaakt worden met diverse lorisoorten en vijgpapegaaien. Al gelang het aanbod wordt de voeding aangevuld met droge zaden, noten en bessen.

Mijn ervaringen met de Cruentata

Al sinds ik in het bezit ben van pyrrhura's is het mijn wens om ooit eens de Cruentata in mijn collectie te mogen hebben. Na een oproep op internet kreeg ik een reactie van iemand die een koppel had zitten, niet gesekest maar volgens de man was het 100% zeker een koppel. Ze zagen er perfect uit en ik was verrukt dat ik sowieso Cruentata's in bezit kon krijgen! De koop was snel gesloten en de vogels kregen een mooie vlucht toegewezen. De vlucht bestaat uit een binnen- en buitenverblijf waarvan ik het binnenverblijf elke avond afsluit zodat ik en de burens niet gewekt worden door de vogels. Het binnenverblijf meet 90X80X200cm en het buitenverblijf meet 200X80X200. Overigens valt het geluidsniveau van pyrrhura's erg mee. Net zoals in de natuur maken ze alleen in de vroege ochtend, rond de avond en bij alarm wat geluid. De rest van de dag zijn ze zo goed als stil.



Foto 5: bovenaanzicht buitenvluchten

Vanuit de woonkamer kon ik zien dat het perfect klikte, er werd volop gevoerd en zelfs gepaard. Het gedrag van de vogels is een studie waard, zodra ik aandacht aan ze geef word ik getraakteerd op een show van imponeergedrag. De kopveren zetten zich op, de vleugels worden gespreid en de kop beweegt zich heen en weer. Verder zijn ze van nature erg speels en nieuwsgierig waarbij alles onderzocht moet worden en niks aan hun aandacht ontsnapt. Twee jaren waren inmiddels verstreken maar helaas bleven de eieren uit, uiteindelijk was ik zo verstandig om ze te laten seksen, u voelt hem vast al aankomen...het waren twee mannen. Wat was ik teleurgesteld in de medemens...maar goed door schade en schande wordt men wijs en vanaf toen kwamen er geen ongesekste pyrrhura's meer binnen!

Het volgende probleem deed zich toen aan, ik moest aan twee poppen zien te komen.

Inmiddels was Internet aardig op gang gekomen en na een aantal maanden zoeken heb ik in België twee aan elkaar onverwante poppen kunnen bemachtigen. De mannen had ik inmiddels al enkele maanden uit elkaar gehaald zodat ze eerder een nieuwe vogel zouden accepteren. Na een weekje observatie zijn de vogels gekoppeld en dit ging eenvoudiger dan ik verwachtte, het klikte bij beide koppels zeer goed! Helaas begon na enkele weken één van de mannen zich te plukken en wel zodanig dat dit tot bloedens toe gebeurde en niet meer kon vliegen, iets wat ik nog nooit bij een pyrrhura heb meegemaakt. Na dit een jaar aangezien te hebben is de vogel uit zijn lijden verlost en ben ik op zoek gegaan naar een nieuwe man, die ik ook redelijk snel heb gevonden.

Het andere koppel had inmiddels tweemaal eieren gehad, helaas beide legsels onbevruucht, waarschijnlijk doordat de man al bijna 25 jaar oud was. Omdat iemand voor zijn oude pop een maatje zocht is deze ingeruild voor een man van gelijke leeftijd als de pop. Dus eindelijk na een

viertal jaren had ik twee complete koppels gezonde en broedrijpe vogels!



Foto 6: kweekkoppel met imponeergedrag van de pop

Het jaar daarop ging ik met spanning het kweekseizoen in. Beide koppels klikten perfect met elkaar en er werd regelmatig gevoerd en getreden. Rond april zag ik bij een van de poppen de onderbuik dikker worden wat bij pyrrhura's de eieren doet aankondigen (wanneer daadwerkelijk het eerste ei gelegd wordt kan echter nog wel een week of twee duren). Niet lang daarna werd de onderbuik van het tweede popje ook dik, dit zou wat zijn, twee koppels met eieren! En inderdaad na een paar spannende dagen lag in beide blokken het eerste ei. Vervolgens verschenen om de twee en soms drie dagen weer eieren totdat er in een blok acht en in het andere blok zelfs elf eieren lagen. Na schouwen bleken deze zelfs allemaal bevrucht te zijn, geweldig!

De blokken die ik gebruik zijn trouwens 25X25X80cm met een invlieggat van 5cm. In het blok doe ik enkele wilgentakken van circa 60cm lengte. Deze takken worden helemaal verknaagt waardoor er schone houtsnippers in het blok komen en de luchtvochtigheid in het blok op peil blijft. Bovendien gebruiken de vogels de wilgentakken om naar boven en beneden te klauteren.



Foto 7: binnenvluchten met links kweekblok Cruentata

De poppen zijn reeds bij het eerste ei gaan broeden waardoor na een dag of 22 de eerste jongen in de blokken lagen, mijn vreugde was enorm toen ik na een dag zag dat er voer in de kroppen zat. De dagen erna was het bijna bij elke nestcontrole feest, alle eieren kwamen keurig uit. Uiteindelijk zijn er zeven en negen jongen uitgekomen en vijf en zes jongen grootgebracht. Meer dan zes is teveel van het goede voor de ouders heb ik gemerkt en door de overige jongen niet voor handopfok in te zetten selecteer ik de sterkste vogels uit. De jongen werden keurig gevoed en konden gemiddeld na zo'n dag of 12 tot 14 geringd worden, vuistregel bij pyrrhura's is dat ze geringd kunnen worden wanneer de oogjes open gaan. De jongen moeten met zogenaamde 6,0 mm CITES-ringen worden geringd.





Foto 8: collage van jongen; van uitkomen tot bijna uitvliegen

Na 50 tot 55 dagen vlogen de eerste jongen uit en hierna vlogen keurig om de dag de jongen uit. Na het uitvliegen keerden de jongen al gelijk weer terug in het blok om daar bij te komen van het grote avontuur en na een week of twee zijn ze bijna de hele dag buiten het blok te vinden om 's avonds weer met z'n allen in het blok te slapen. De Cruentata's zijn een kleine maand na het uitvliegen al ruimschoots zelfstandig maar kunnen uitstekend bij de ouders blijven, dit doen ze immers in de natuur ook! Ik laat de jongen altijd zo lang mogelijk bij de ouders zitten en vang ze rond kerst pas uit zodat de ouders zich weer kunnen voorbereiden op het komende kweekseizoen. Door de jonge vogels bij de ouders te laten zitten leren deze veel meer dan wanneer je ze vroeg uitvangt en bovendien probeer ik zo te voorkomen dat ze nog een ronde doen. Ik vind één ronde in het jaar meer dan genoeg gezien de hoeveelheid eieren die deze vogels produceren. Je moet immers zuinig zijn op je vogels!

Groot was mijn verbazing toen ik begin augustus van vakantie terugkwam, van één van de koppels was de pop verdwenen en ze bleek weer op zes eieren te zitten terwijl de jongen van de eerste ronde nog in de vlucht zaten! Van deze ronde zijn uiteindelijk vier jongen

grootgebracht waardoor ik in totaal vijftien jongen uit twee koppels op stok had. Na seksen bleken het zes mannen en negen poppen te zijn. Van het verhaal dat er meer mannen dan poppen worden geboren had ik in ieder geval geen last.



Foto 9: Cruentata's van circa vier maanden oud

Het jaar daarna hebben beide koppels zich beperkt tot een ronde, op zich niet zo'n wonder want ze hadden allebei een legsel van twaalf bevruchte eieren waarvan er uiteindelijk dertien op stok zijn gekomen (zeven mannen en zes poppen). Met 28 jongen in twee jaar mag ik niet ontevreden zijn en probeer ik op mijn eigen manier een steentje bij te dragen om de soort in stand te houden.

Voeding

Mijn basisvoer voor de Cruentata's (en trouwens al mijn Pyrrhura's) is Code 7 van Van Himbergen, aangevuld met 12 tot 16% (afhankelijk van rust- of broedseizoen) zonnebloempitten. Het basisvoer probeer ik aan te vullen met de voedingsstoffen die ze in de natuur ook tot zich krijgen (fruit, bloesems en nectar). Zo krijgen ze meer dan andere pyrrhura's diverse fruitsoorten (rozebottels, vlierbessen, paprika, druiven, appel, verse maïs en mandarijn; eigenlijk eten ze alles wel) en groenvoer. Als eivoer gebruik ik Cédé eivoer voor parkieten wat ik aanleng met Roosvicée Bosvruchten multivitamine, een maatschap insectenpaté voor de noodzakelijke dierlijke eiwitten en een maatschap Aves lorivoer. Met name het lorivoer is een belangrijk bestanddeel van de voeding. In lorivoer zitten onder andere diverse sporenelementen, mineralen, nectar en stuifmeelpollen, juist deze elementen nemen de Cruentata's in de natuur op en zitten niet of nauwelijks in eivoer of een zaadmengsel. Het eivoermengsel krijgen ze van circa november tot en met maart één tot twee keer per week en de overige tijd van het jaar bijna dagelijks.

Tenslotte mogen vers drink- en badwater, sepia, oestergrit en maagkiesel uiteraard niet aan het dagelijks menu ontbreken, geef regelmatig trosgierst en verse wilgentakken en de vogels zullen het waarderen.

De Cruentata als TT-vogel

Persoonlijk vind ik de Cruentata niet geschikt om in een TT kooi te brengen. Door hun nieuwsgierige karakter hangen ze de hele dag tegen de tralies waardoor je de vogels na een TT met kapotte staarten terugkrijgt. Wanneer de vogels in een vluchtje gebracht kunnen worden dan kunnen ze zeker meespelen om de hoofdprijzen, de Cruentata's zitten bijna altijd strak in de veren en menig keurmeester wordt verleid door de kleurenpracht en het nieuwsgierige karakter. Let er wel op dat de CITES papieren meegegeven moeten worden en de vogels een klap kunnen krijgen van eventuele temperatuursverschillen en TT stress.

Tot slot

De Cruentata is een prachtige vogel met een uniek karakter die in geen enkele kromsnavelcollectie zou misstaan. Er is langzamerhand redelijk wat aanbod in Nederland, België en Duitsland en de prijs is ook niet meer zo hoog als vroeger (circa 350-450 euro pp) dus als men iets bijzonders en zeldzaams in de collectie wilt hebben dan is de Cruentata een goede keuze.

Wanneer iemand vragen heeft over het houden van of het kweken met Pyrrhura's of de Cruentata in het bijzonder dan kan men altijd contact opnemen via JMVerkade@zonnet.nl.

Tekst en foto's Jordi Verkade

Gebruikte naslagwerken:

Papegaaien en parkieten, Adri van Kooten

Standaardeisen Pyrrhura, keurmeestervereniging Tropische vogels en Parkieten NBvV

www.vogelproblemen.nl

<http://users.telenet.be/andre.bastiaens>

www.arndt-verlag.com

www.psittaciformes.nl